

діяльність і готовності педагога, що виявляється в забезпеченні умов для розвитку дитячої самостійності, ініціативи, творчості і пошуку нових, творчих рішень.

Список використаних джерел

1. Ваколюк В. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку як науково-педагогічна проблема. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. 2020. Випуск 9. С. 99-102.

2. Кремень В. Г., Луговий В. І., Топузов О. М., Сисоєва С. О., Ляшенко О. І., Савченко О. Я. та ін. Енциклопедія освіти: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ. Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.

3. Листопад, О. Творчі завдання як засіб розвитку творчих здібностей старших дошкільників. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2011. № 23. С. 78-81.

4. Томашевська І. П. Творчість дітей дошкільного віку: теоретичний аспект проблеми. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 10. С. 187-195.

5. Туриніна О. Л. Психологія творчості: навч. посіб. К. : МАУП, 2007. 160 с.

Кудярьська Тетяна Романівна,
доктор філософії (PhD), викладач,
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ У КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

На становлення особистості дитини у процесі виховання здорового покоління впливають багато чинників, які безпосередньо враховуються педагогами та медиками, а саме: фізіологічні, соціальні, медичні, валеологічні, психологічні, комунікативні та ін. Особливої уваги потребують особи з проявами деструктивних змін у психомоторному та інтелектуальному розвитку. Тому державницький підхід в Україні

до врахування проблем в особистісному розвитку таких дітей спрямовує до розширення інклюзивної освіти [1, с. 123]. Нормативно-правова база поповнилася в останні роки за рахунок прийняття документів, в яких підкреслено важливість вирішення цієї проблеми. Так, Законом України «Про освіту» у ст. 19 і 20 розширено можливості для навчання осіб з особливими потребами; Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» ст. 103 виділено субвенцію на надання державної підтримки таким особам. Розширення законодавчої бази відповідними документами підтверджує актуальність проблеми надання кваліфікованої психолого-педагогічної та медичної допомоги особам з особливими потребами.

На сьогоднішній день світова освітянська спільнота дійшла до висновку, що інклюзивний процес повинен здійснюватися диференційовано за індивідуальними планами, посильними для дітей, і за умов кваліфікованої спеціальної корекційної допомоги. До групи фахівців, які допомагають створити єдиний освітньо-корекційний простір в закладі освіти, які працюють у сфері інклюзивної освіти, відносять вихователів дошкільних груп/учителів, асистентів вихователя/учителя, практичних психологів й учителів-логопедів, в компетенцію яких входить володіння корекційно-компенсаторними технологіями. Вони повинні здійснювати превентивне та корекційне забезпечення освітніх послуг спільно з усіма фахівцями мультидисциплінарної команди.

Для кожної дитини з особливостями психомоторного розвитку, яка потребує індивідуального підходу, адаптується процес навчання, тобто визначаються окремі форми, методи, прийоми, технічне та методичне забезпечення навчального процесу, а також створюються умови у вигляді облаштування фізичного середовища (універсальний дизайн) та модифікується навчально-методичне забезпечення, тобто вносяться зміни до понятійної сутності його змісту, форм та методів навчання, до стандартних навчальних планів, програм, методичних рекомендацій, конспектів занять (уроків), створюються індивідуальні навчальні плани (програми розвитку) [2, с. 119].

Наразі проблема навчання дітей з особливими освітніми потребами вийшла за межі традиційного (спеціально дефектологічного) підходу, і, відповідно, для освіти дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема й мовленнєвого,

необхідною є підготовка поліфункціонального фахівця, здатного до професійної діяльності в умовах якісно нового освітнього й соціокультурного простору. Відтак, необхідною є розроблення освітньої стратегії, спрямованої на удосконалення фахової діяльності учителя-логопеда і врахування інтеграційних тенденцій світового освітнього простору, переваг національної системи освіти, в тому числі й спеціальної, і специфіки регіону [3, с. 227].

Неухильне зростання кількості дітей, які мають різні форми порушень у мовленнєвому розвитку, нашарування вторинних особливостей актуалізує потребу у кваліфікованих логопедах. Свою діяльність майбутні логопеди можуть здійснювати в закладах дошкільної освіти (логопедичні та інклюзивні групи), закладах загальної середньої освіти (логопункти та інклюзивні класи), спеціальних освітніх закладах та навчально-реабілітаційних центрах, в ІРЦ та медичних закладах.

Професійна компетентність майбутнього учителя-логопеда у сфері навчання, виховання і розвитку дітей з мовленнєвими порушеннями в умовах інклюзивної освіти не є природним новоутворенням його особистості, яке виникає саме по собі в процесі навчання у вузі [3, с. 232]. Освітньо-професійна програма й освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки фахівців за напрямом «Логопедія» визначають вимоги до їх компетентності, що стосується, передусім, сфери спеціалізованої (особливої) освіти, а саме міждисциплінарного підходу до вивчення порушень мовлення. Так, наприклад, майбутньому логопеду варто знати етіологію, патогенетичні та системні методи подолання мовленнєвих патологій; вміти використовувати спеціальні педагогічні методи, які враховують роль психологічних та соціальних чинників у процесі попередження і подолання різних форм порушень мовлення [1, с. 126].

Стратегія модернізації освіти передбачає, що в основу оновленого змісту освіти покладені «ключові компетентності». Всі ключові компетентності мають характерні ознаки, вони багатофункціональні й оволодіння ними дозволяє вирішувати різні проблеми в повсякденному, професійному чи соціальному житті. Ними необхідно володіти для досягнення різних важливих цілей і вирішення складних завдань у різних (типових і нетипових) ситуаціях. Ключові компетентності надпредметні та міждисциплінарні, адже вони застосовуються в різних ситуаціях.

Розглянемо основні ознаки ключових компетентностей, якими повинні оволодіти майбутні учителі-логопеди, а саме професійною, інформаційною, комунікативною та правовою [5].

Професійна компетентність – якість дій працівника, що забезпечують ефективне вирішення професійно-педагогічних проблем і типових професійних завдань, що виникають у реальних ситуаціях педагогічної діяльності, з використанням життєвого досвіду, наявної кваліфікації, загальнонавчаних цінностей; володіння сучасними освітніми технологіями, технологіями педагогічної діагностики (опитування, індивідуальні і групові обстеження), психолого-педагогічної корекції, зняття стресів і т.п., методичними прийомами, педагогічними засобами й їх постійним вдосконаленням; використання методичних ідей, нової літератури та інших джерел інформації в галузі компетенції і методик навчання для організації сучасних корекційних занять із дітьми-логопатами з метою здійснення оцінно-цілісної рефлексії [5].

Інформаційна компетентність – якість дій працівника, що забезпечують ефективний пошук, структурування інформації, її адаптацію до особливостей педагогічного процесу і дидактичних вимог; формулювання навчальної проблеми різними інформаційно-комунікативними способами, кваліфіковану роботу з різними інформаційними ресурсами, професійними інструментами, готовими програмно-методичними комплексами, що дозволяють проектувати вирішення педагогічних проблем і практичних завдань; регулярна самостійна пізнавальна діяльність, готовність до ведення дистанційної освітньої діяльності, використання комп'ютерних і мультимедійних технологій, цифрових освітніх ресурсів в освітньому процесі, ведення документації на електронних носіях [5].

Комунікативна компетентність – якість дій працівника, що забезпечують ефективне конструювання прямого і зворотного зв'язку з іншою людиною; встановлення контакту з вихованцями різного віку, батьками, колегами; вміння виробляти стратегію, тактику та техніку взаємодій із людьми, організувати їх спільну діяльність для досягнення визначених соціально значущих цілей; вміння переконувати, аргументувати свою позицію; володіння ораторським мистецтвом, усним і писемним мовленням, публічним представленням результатів своєї роботи, відбором адекватних форм і методів презентації [5].

Правова компетентність – якість дій працівника, які забезпечують ефективне використання у професійній діяльності законодавчих та інших нормативних правових документів органів влади для вирішення відповідних професійних завдань [5].

Перехід до компетентнісного підходу під час навчання майбутніх учителів-логопедів у закладі вищої освіти є своєчасним і необхідним, тому що якість підготовки випускника може бути найбільш повною тільки при визначенні його компетентності в обраній сфері професійної діяльності. Саме компетентнісний підхід дає змогу реалізувати особистісно-зорієнтовану модель освіти, яка актуалізується в умовах глобалізації, прискорення змін, посилення конкурентності та підвищення мобільності в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Мельничук І.М. Професійна підготовка майбутніх логопедів як медична і педагогічна проблема в історичному контексті. *Розвиток академічної культури в медичній освіті. Медична освіта*. 2019, № 3. С. 123-127.

2. Ленів З.П. Особливості реалізації інклюзії та підготовки відповідних фахівців: проблеми, досвід, перспективи. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2014, випуск 28. С. 119-125.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_28_28.

3. Мартинчук О.В. Стратегічні орієнтири удосконалення фахової підготовки вчителів-логопедів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання. *актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2014, випуск 4. С. 225-234.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2014_4_27.

4. Цимбал-Слатвінська Світлана. Особливості професійної підготовки майбутніх логопедів у закладах вищої освіти в аспекті професійної діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019, № 7 (91). С. 26-37. URL: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/8193>.

5. URL: <https://studfile.net/preview/2041058/>

Кузь Вікторія Ярославівна,
вихователь, Дунаєвецький ЗДО №1
«Ромашка»

НАВЧАННЯ В ДІЇ: КАЗКА-ШУМІВКА У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (освітня лінія «Дитина у світі мистецтва») наголошує, що дитина повинна вміти виявляти уміння передавати настрій, емоції, почуття через музично-рухову і пісенну творчість, музикування; виявляти елементарні уміння музичної інтерпретації, варіювання, імпровізації [1]. Цьому сприяє система музичного виховання Карла Орфа, головний принцип якої – «навчання в дії», коли є унікальна можливість розкривати індивідуальність дітей, їх здібності до творчості, уміння співпереживати, виховувати й розвивати творчі здібності в захоплюючій грі на саморобних музичних інструментах. Основними видами діяльності при цьому є використання звучних жестів, мовно-ритмічні ігри та вправи, творчість у пластиці та русі, музично-імпровізаційні завдання. Найбільш універсальним методом впливу, стимулом розвитку дошкільників, де формується цілісний сплав головних елементів пізнання – мислення і знань є впровадження казок-шумівок [2].

Казки-шумівки – це особливий вид музичного заняття, який формує у дітей здатність до звукосприйняття і звуконаслідування, вчить співвідносити звуковий супровід зі змістом історії, розвиває увагу та здатність до співпраці, розкриває уяву та фантазію, надає позитивні емоції. Казки-шумівки завжди зацікавляють дошкільнят, бо малята активно залучені в процес розгортання історії. дають змогу діткам проявити свій внутрішній стан, зняти напруження, перезавантажитись. Їх можна використовувати як самостійний елемент заняття або як музичну перерву, з їх допомогою у дітей усуваються переживання, поліпшується психічний стан, що в свою чергу, позитивно впливає на соціальну адаптацію. Казка для будь-якої дитини є маленьким життям, повним яскравих фарб і пригод. Казка для дитини – це гра, диво! А найважливіше – це підтримання ігрової, необхідної для дитини, по справжньому казкової атмосфери [3]. Розповідаючи казку дітям, використовуємо